

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

SESSION EXTRAORDINAIRE 2019

9 juillet 2019

PROPOSITION DE LOI

**introduisant un régime général
de responsabilité solidaire dans la loi
du 4 août 1996 relative au bien-être
des travailleurs lors de l'exécution
de leur travail pour les chantiers
temporaires et mobiles**

(déposée par Mme Meryame Kitir et concorts)

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

BUITENGEWONE ZITTING 2019

9 juli 2019

WETSVOORSTEL

**tot invoering van een algemene
hoofdelijke aansprakelijkheidsregeling
in de wet van 4 augustus 1996 betreffende
het welzijn van de werknemers
bij de uitvoering van hun werk voor de
tijdelijke en mobiele bouwplaatsen**

(ingediend door mevrouw Meryame Kitir c.s.)

RÉSUMÉ

Le recours croissant à la sous-traitance et à l'outsourcing et les imprécisions et ambiguïtés de la législation font en sorte qu'il est difficile d'indemniser un travailleur après la survenue d'un accident grave sur un chantier. La loi prévoit en principe une responsabilité solidaire, mais elle offre également des échappatoires et des portes de sortie qui permettent aux intéressés d'éluder leurs responsabilités. Cette proposition de loi vise par conséquent à instaurer un régime général et sans faille de responsabilité solidaire en matière de sécurité et de santé des travailleurs de chantier.

SAMENVATTING

Op bouwerven maken toegenomen onderaanneming en outsourcing en een onduidelijke en dubbelzinnige regelgeving het moeilijk om een werknemer te vergoeden na een zwaar ongeval. De wet voorziet in principe in een hoofdelijke aansprakelijkheid, maar biedt tegelijk ook ontwijkings- en ontsnappingsroutes om verantwoordelijkheden te ontlopen. Dit wetsvoorstel strekt er dan ook toe een waterdichte algemene hoofdelijke aansprakelijkheidsregeling in te voeren inzake veiligheid en gezondheid van werknemers op de werf.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition reprend le texte de la proposition DOC 54 1223/001.

La sous-traitance et l'*outsourcing* (délégation de tâches qui étaient auparavant réalisées en interne par le personnel de l'entreprise) sont des pratiques de plus en plus courantes dans les grandes entreprises et sur les gros chantiers. Les grandes entreprises se concentrent de plus en plus sur leur *core business* et confient les activités secondaires à d'autres entreprises.

Les entreprises qui convoitent des contrats se livrent souvent une concurrence acharnée pour obtenir un même marché. Cela peut avoir pour conséquence que des tâches qui, auparavant, étaient réalisées dans de bonnes conditions au sein de l'entreprise même, sont aujourd'hui effectuées par des tiers à un prix inférieur, par exemple parce que ces activités – et les travailleurs qui les exercent – relèvent d'une autre commission paritaire ou sont soumis à des conditions de travail et de rémunération différentes. Cependant, on se retrouve parfois aussi confronté à du dumping social, avec l'apparition, dans la chaîne, de sous-traitants malhonnêtes qui bafouent de manière flagrante les conditions de travail et de rémunération réglementaires qui sont normalement d'application.

Mais d'autres composantes des coûts sont également invoquées et cette situation peut aboutir à la mise en place d'une concurrence dangereuse et mortelle si elle nuit aux investissements et à l'observation des dispositions légales applicables en matière de sécurité et de santé au travail.

Pour y remédier, le législateur a récemment élaboré des règles qui ne se limitent pas au principe selon lequel chaque employeur est responsable de ses propres travailleurs mais confie également certaines responsabilités à d'autres acteurs plus haut placés dans la structure d'entreprise.

Il s'agit par exemple de la responsabilité solidaire pour les dettes ONSS et pour les dettes fiscales, et de la responsabilité solidaire pour les dettes salariales. Personne ne nie plus aujourd'hui qu'il s'agit d'instruments essentiels de la lutte contre la fraude sociale et contre le dumping social.

Dans la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, le législateur

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel neemt de tekst over van voorstel DOC 54 1223001.

Onderaanneming en *outsourcing* (uitbesteding van taken die voorheen intern in de onderneming gebeurden met eigen personeel) zijn meer en meer gangbare praktijken in grote ondernemingen en op grote werven. Grote bedrijven concentreren zich steeds meer op hun *core-business* en laten de nevenactiviteiten aan andere ondernemingen over.

De bedrijven die voor de aannemingscontracten mededingen staan vaak in een zeer scherpe concurrentie met elkaar voor eenzelfde markt. Dit kan ertoe leiden dat taken die voorheen in het oorspronkelijke bedrijf werd uitgevoerd onder goede omstandigheden, thans tegen een lagere prijs wordt uitgevoerd door derden. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren doordat de activiteiten – en de werknemers – ressorteren onder een ander paritair comité of met andere loon- en arbeidsvoorwaarden. Maar soms neemt dat ook de vorm aan van sociale dumping waarbij malafide onderaannemers opduiken in de keten die flagrant de reglementair toepasselijke loon- en arbeidsvoorwaarden negeren.

Maar ook andere kostencomponenten worden uitgespeeld. En als dat ten koste gaat van investeringen en het nakomen van de wettelijke regels inzake veiligheid en gezondheid op het werk kan dat, letterlijk, een gevaarlijke en dodelijke concurrentiestrijd worden.

Om aan deze situaties het hoofd te bieden heeft de wetgever in een recent verleden regelingen uitgewerkt waarbij hij zich niet beperkt tot het principe dat elke werkgever voor zijn eigen werknemers verantwoordelijk is, maar heeft daarentegen ook verantwoordelijkheden toebedeeld aan andere actoren die hoger staan in de aannemingscascade.

Denken we maar aan de hoofdelijke aansprakelijkheid voor RSZ en fiscale schulden en de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de loonschulden. Niemand ontkent vandaag nog dat dit cruciale instrumenten zijn in de aanpak van sociale fraude en sociale dumping.

Ook in de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun

a également prévu des dispositions qui semblent instaurer la responsabilité solidaire générale comme principe de base pour les chantiers temporaires ou mobiles.

Il s'agit des articles 25 à 27 de cette loi. Cette responsabilité solidaire semble fixer les responsabilités éventuelles dans la structure d'entreprise: chaque niveau – maître d'œuvre chargé de l'exécution, entrepreneur principal et sous-traitants jusqu'à un stade quelconque – doit veiller à l'application de la réglementation par chaque entreprise située à un niveau inférieur de la structure d'entreprise.

Dès lors, l'entrepreneur principal peut être tenu responsable du respect de la réglementation par son entreprise, l'entreprise de son sous-traitant et l'entreprise du sous-traitant de son sous-traitant.

Cependant, l'article 29 de cette loi sape cette responsabilité solidaire générale en prévoyant une procédure par étapes (entre les parties contractantes directes).

C'est d'autant plus gênant – et confus – que cet article vise à concrétiser les obligations des parties respectives “en vue de l'application des dispositions des articles 25, 26, 27 et 28”. En d'autres termes, le régime de responsabilité solidaire générale est concrétisé par ... un régime de responsabilité par étapes.

En effet, la disposition “En vue de l'application des dispositions des articles 25, 26, 27 et 28, le maître d'œuvre chargé de l'exécution, l'entrepreneur ou le sous-traitant ont, selon le cas, notamment les obligations suivantes: 1° d'écarter l'entrepreneur, le sous-traitant ou l'indépendant dont ils peuvent savoir qu'il ne respecte pas les obligations imposées par la présente loi et ses arrêtés d'exécution;” peut difficilement se lire autrement que établissant comme une relation bilatérale.

Il est en outre problématique que dans l'article 29, la concrétisation s'effectue par le biais de règles contractuelles et qu'elle présente parfois des dispositions apparemment contradictoires du point de vue interne.

L'article 29, 2° prévoit ainsi l'obligation suivante: “de conclure un contrat avec l'entrepreneur, le sous-traitant ou l'indépendant comportant notamment les clauses suivantes: a) l'entrepreneur, le sous-traitant ou l'indépendant s'engage à respecter ses obligations concernant la sécurité et la santé sur les chantiers temporaires ou mobiles;

werk heeft de wetgever voor de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen een regeling uitgewerkt die de algemene hoofdelijke aansprakelijkheid als basisprincipe lijkt te nemen.

Het betreft de artikelen 25 tot 27 van deze wet. Met deze hoofdelijke aansprakelijkheid lijken de mogelijke verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden in de aannemingscascade vastgesteld: elk niveau vanaf de bouwdirectie belast met de uitvoering, de hoofdaannemer tot de onderaannemers, tot in om het even welk stadium, moet waken over de toepassing van de regelgeving door elke onderneming op een lager stadium in de aannemingscascade.

Zo kan een hoofdaannemer aansprakelijk gesteld worden voor de eigen naleving van de regelgeving, die van zijn onderaannemer en van diens onderaannemer.

Echter, artikel 29 van deze wet ondergraaft die algemene hoofdelijke aansprakelijkheid door eigenlijk een stap-per-stap (tussen de rechtstreeks contracterende partijen) in te voeren.

Dit is des te vervelender – en alleszins verwarrender – daar dit artikel net als opzet heeft “Met het oog op de toepassing van de bepalingen van de artikelen 25, 26, 27 en 28” de verplichtingen van de respectievelijke partijen te concretiseren. Een algemene hoofdelijke aansprakelijkheidsregeling wordt dus geconcretiseerd... door een stap-per-stap aansprakelijkheidsregeling.

Want de bepaling “Met het oog op de toepassing van de bepalingen van de artikelen 25, 26, 27 en 28 hebben, naargelang van het geval, de bouwdirectie belast met de uitvoering, de aannemer of de onderaannemer inzonderheid de volgende verplichtingen: 1° de aannemer, onderaannemer of zelfstandige te weren van wie zij kunnen weten dat hij de verplichtingen opgelegd door deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan niet naleeft;” kan bezwaarlijk anders dan als een één op één verhouding gelezen worden.

Verder is problematisch dat in artikel 29 de concretisering gebeurt via contractuele regelingen en soms schijnbaar intern tegenstrijdige bepalingen bevat.

Zo stelt artikel 29, 2° als verplichting “met de aannemer, onderaannemer of zelfstandige een overeenkomst te sluiten waarin inzonderheid de volgende bedingen zijn opgenomen: a) de aannemer, de onderaannemer of de zelfstandige verbindt er zich toe zijn verplichtingen inzake veiligheid en gezondheid op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen na te leven;

b) lorsque l'entrepreneur, le sous-traitant ou l'indépendant ne respecte pas ou respecte mal ses obligations visées sous a), le maître d'œuvre chargé de l'exécution ou l'entrepreneur peut lui-même prendre les mesures nécessaires concernant la sécurité et la santé sur les chantiers temporaires ou mobiles aux frais de la personne restée en défaut, dans les cas stipulés au contrat.

Il faut conclure un contrat. Si le contractant ne respecte pas ou respecte mal ses obligations, le maître d'œuvre ou l'entrepreneur peut prendre lui-même les mesures nécessaires requises par la législation relative au bien-être MAIS "dans les cas stipulés au contrat".

Ensuite, une "substitution" conditionnelle et réglée contractuellement de ce type semble de nouveau contradictoire avec l'alinéa 3, qui prévoit: "3° lorsque l'entrepreneur, le sous-traitant ou l'indépendant ne respecte pas ses obligations concernant la sécurité et la santé sur les chantiers temporaires ou mobiles, de prendre eux-mêmes les mesures nécessaires, après avoir mis cet entrepreneur, sous-traitant ou indépendant en demeure.". Cette disposition semble en effet indiquer une obligation générale.

Quoi qu'il en soit, il faut dans les deux cas une mise en demeure préalable par le contractant.

Une réglementation imprécise et ambiguë de ce genre incite à rechercher des moyens de se soustraire et d'échapper à ses responsabilités afin de les rejeter sur autrui et de les fuir..., ce qui a souvent pour effet qu'aucun partenaire n'assume encore les siennes. En cas d'accident grave voire mortel résultant du non-respect des prescriptions réglementaires en matière de sécurité, tout le monde s'en lave dès lors les mains.

L'obligation actuelle de conclure un contrat et d'y inclure certaines clauses concernant les obligations en matière de sécurité et de santé sur le chantier ne suffit pas toujours dans la pratique à garantir celles-ci.

Il est par conséquent nécessaire d'affiner le système sans pour autant le modifier en profondeur.

Tel est l'objectif poursuivi par la présente proposition de loi.

À cet effet, nous modifions principalement l'actuel article 29 ainsi que certaines obligations des actuels articles 25 à 28 de la loi existante.

b) indien de aannemer, de onderaannemer of de zelfstandige zijn onder a) bedoelde verplichtingen niet of gebrekkig nakomt, kan de bouwdirectie belast met de uitvoering of de aannemer zelf de nodige maatregelen inzake veiligheid en gezondheid op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen treffen, in de bij de overeenkomst bepaalde gevallen, op kosten van de persoon die in gebreke is gebleven.

Er moet een overeenkomst gesloten worden, bij het niet of gebrekkig nakomen van de verplichtingen door de contractant kan de bouwdirectie of aannemer zelf de nodige maatregelen nemen die de welzijnswetgeving vereist MAAR "in de bij de overeenkomst bepaalde gevallen".

Vervolgens lijkt zo'n voorwaardelijke en contractueel geregelde "in de plaats treding" weer contradictorisch met het derde lid dat stelt: "3° ingeval de aannemer, de onderaannemer of de zelfstandige de verplichtingen inzake veiligheid en gezondheid op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen niet of gebrekkig naleeft, na ingebrekestelling van deze aannemer, onderaannemer of zelfstandige, zelf de nodige maatregelen te nemen.". Dat laatste lijkt immers op een algemene verplichting te wijzen.

Alleszins moet er in beide gevallen een voorafgaande ingebrekestelling door de contractant zijn.

En dergelijke onduidelijke en dubbelzinnige regelgeving is bron van het zoeken naar ontwijkings- en ontsnapingsroutes om de eigen verantwoordelijkheden af te schuiven en te ontlopen... met vaak als gevolg dat geen enkele partner nog zijn verantwoordelijkheid neemt. Bij zware of zelfs dodelijke ongevallen die het gevolg zijn van het niet naleven van de reglementaire veiligheidsvoorschriften wast iedereen dan zijn handen in onschuld.

De huidige verplichting tot het sluiten van een contract, en om er bepaalde bedingen in op te nemen betreffende de verplichtingen inzake veiligheid en gezondheid op de bouwplaats, voldoet in de praktijk niet altijd om de veiligheid en de gezondheid op de werf te waarborgen.

Zonder het systeem grondig te wijzigen is het dus nodig om het meer op punt te stellen.

Dat is de doelstelling van dit wetsvoorstel.

Daartoe wijzigen de indieners van dit wetsvoorstel vooral het huidige artikel 29 van de huidige wet evenals bepaalde verplichtingen in de huidige artikelen 25 tot 28 van de wet.

L'article 29 proposé définit les obligations en matière de sécurité et de santé auxquelles sont soumis les acteurs clés de la chaîne de la sous-traitance à l'égard des autres intervenants de cette chaîne, ainsi que les responsabilités qui y sont liées.

En comparaison avec le système actuel, le nouveau système élaboré dans l'article 29, §§ 1er à 4, proposé, souligne l'importance des acteurs clés de la chaîne de la sous-traitance et définit leurs responsabilités et leurs obligations à l'égard des autres acteurs de cette chaîne.

Chacun de ces acteurs clés est chargé de faire respecter les mesures relatives au bien-être au travail applicables sur le chantier par ses sous-traitants.

Le nouveau système ne reprend pas l'obligation du système actuel consistant à conclure un contrat et à y prévoir des clauses relatives aux obligations concernant la sécurité et la santé sur le chantier.

Bien entendu, le nouveau système n'interdit pas de conclure un contrat, tant que celui-ci respecte la loi sur le bien-être et ses arrêtés d'exécution. Un contrat est l'un des moyens permettant de rappeler les obligations légales en vue de garantir la sécurité et la santé sur le chantier et d'éventuellement fixer certaines modalités d'exécution à cette fin. Les obligations légales (assorties de sanctions pénales en cas d'infraction) doivent être respectées, quel que soit le contenu des contrats.

Il doit être clair que les obligations et les responsabilités légales qui s'appliquent au sein de la chaîne de la sous-traitance ne se limitent pas aux seules relations contractuelles directes, mais sont également d'application dans le cadre des relations indirectes (entre le maître d'œuvre chargé de l'exécution et ses sous-traitants indirects par exemple).

Grâce à ces nouvelles dispositions, qui touchent à la responsabilité, les figures clés de la chaîne de la sous-traitance seront sans doute davantage tentées de prendre elles-mêmes les mesures en matière de sécurité et de santé au lieu de déléguer la prise de ces mesures à leurs sous-traitants, ce qui profitera probablement à la sécurité et à la santé sur le chantier.

L'article 6 instaure une nouvelle obligation pour les entrepreneurs (y compris les sous-traitants): demander l'accord du maître d'œuvre chargé de l'exécution

Het voorgestelde artikel 29 stelt de verplichtingen vast inzake veiligheid en gezondheid in hoofde van de sleutelfiguren in de keten van onderaanneming ten opzichte van de andere personen in deze keten van onderaanneming, evenals de daarmee gepaard gaande verantwoordelijkheden.

In vergelijking met het huidige systeem, benadrukt het nieuw ontworpen systeem in het voorgestelde artikel 29, §§ 1 tot 4, de sleutelfiguren in de keten van onderaanneming en bepaalt het hun verplichtingen tegenover de overige personen in de keten van onderaanneming en hun verantwoordelijkheden.

Ieder van deze sleutelfiguren is verantwoordelijk voor de naleving van de maatregelen betreffende het welzijn op het werk van toepassing op de bouwplaats door zijn onderaannemers.

In het nieuw systeem wordt de verplichting die opgenomen is in het huidige systeem, en die er in bestaat een contract te sluiten en hierin bedingen te voorzien inzake de verplichtingen betreffende de veiligheid en de gezondheid op de bouwplaats, niet overgenomen.

Uiteraard verbiedt het nieuwe systeem niet om een contract te sluiten, voor zover dit contract de welzijnswet en de uitvoeringsbesluiten ervan respecteert. Een contract is één van de middelen om de wettelijke verplichtingen in herinnering te brengen met het oog op het waarborgen van de veiligheid en de gezondheid op de bouwplaats en er eventueel bepaalde uitvoeringsmodaliteiten voor vast te stellen. De wettelijke verplichtingen (waarop strafsancities staan) moeten nageleefd worden, wat ook de inhoud van de contracten is.

Duidelijk moet zijn dat de wettelijke verplichtingen en verantwoordelijkheden binnen de keten van onderaanneming zich niet beperken tot de loutere directe contractuele verhoudingen maar ook van toepassing zijn op de indirecte relaties (bijvoorbeeld de verhouding tussen de bouwdirectie belast met de uitvoering en zijn indirecte onderaannemers).

Op grond van deze nieuwe bepalingen, die de verantwoordelijkheid raken, zullen de sleutelfiguren in de keten van onderaanneming wellicht meer geneigd zijn om zelf de veiligheids- en gezondheidsmaatregelen te treffen in plaats van het nemen van deze maatregelen te delegeren aan hun onderaannemers, wat waarschijnlijk de veiligheid en de gezondheid op de werf ten goede zal komen.

Artikel 6 voert een nieuwe verplichting in voor de aannemers (met inbegrip van de onderaannemers): het akkoord vragen aan de bouwdirectie belast met de

concernant le choix du (ou des) sous-traitant(s) et faire uniquement appel à un sous-traitant à propos duquel le maître d'œuvre chargé de l'exécution a marqué son accord. Cette obligation est le pendant indispensable de la nouvelle obligation dans le chef du maître d'œuvre chargé de l'exécution visée à l'article 29, § 1er, alinéa 2, 1°.

L'article 8, qui modifie l'article 31 de la loi sur le bien-être, reprend le texte existant de cet article moyennant quelques adaptations au niveau des références. Cet article confirme le principe selon lequel chaque employeur reste responsable de ses propres travailleurs. Les dispositions relatives aux obligations et aux responsabilités visées aux articles 25 à 29/2 proposés n'y portent pas préjudice. Il peut éventuellement en découler une responsabilité partagée.

uitvoering over de keuze van de onderaannemer(s) en enkel een beroep doen op een onderaannemer waarover de bouwdirectie belast met de uitvoering zijn akkoord heeft gegeven. Deze verplichting is de onontbeerlijke tegenhanger van de nieuwe verplichting in hoofde van de bouwdirectie belast met de uitvoering bedoeld in het voorgestelde artikel 29, § 1, tweede lid 2, 1°.

Artikel 8, dat het bestaande artikel 31 van de welzijnswet wijzigt, herneemt het de bestaande tekst van dat artikel mits enkele aanpassingen op het vlak van de verwijzingen. Dit artikel bevestigt het principe dat elke werkgever verantwoordelijk blijft voor zijn eigen werknemers. De bepalingen betreffende de verplichtingen en verantwoordelijkheden, bedoeld in de voorgestelde artikelen 25 tot 29/2 doen hieraan geen afbreuk. Er kan eventueel wel een gedeelde aansprakelijkheid uit voortvloeien.

Meryame KITIR (sp.a)
Anja VANROBAEYS (sp.a)
Jan BERTELS (sp.a)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 25 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail est remplacé par ce qui suit:

“Art. 25. Tout maître d'œuvre chargé de l'exécution est tenu de respecter les mesures relatives au bien-être au travail qui s'appliquent au chantier temporaire ou mobile en vertu de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution.”

Art. 3

L'article 26 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 26. Tout entrepreneur est tenu de respecter les mesures relatives au bien-être au travail qui s'appliquent au chantier temporaire ou mobile en vertu de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution.”

Art. 4

L'article 27 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 27. Tout sous-traitant est tenu de respecter les mesures relatives au bien-être au travail qui s'appliquent au chantier temporaire ou mobile en vertu de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution.”

Art. 5

L'article 29 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 29. § 1er. Le maître d'œuvre chargé de l'exécution est responsable du respect, par les intervenants suivants, des mesures relatives au bien-être sur le lieu de travail qui sont applicables au chantier temporaire ou mobile:

1° tout entrepreneur qui, pour le compte du maître d'œuvre chargé de l'exécution, exécute des travaux sur le chantier temporaire ou mobile;

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 25 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk wordt vervangen als volgt:

“Art. 25. Elke bouwdirectie belast met de uitvoering is ertoe gehouden de maatregelen betreffende het welzijn op het werk, die krachtens deze wet of zijn uitvoeringsbesluiten van toepassing zijn op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, na te leven.”

Art. 3

Artikel 26 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 26. Elke aannemer is ertoe gehouden de maatregelen betreffende het welzijn op het werk, die krachtens deze wet of zijn uitvoeringsbesluiten van toepassing zijn op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, na te leven.”

Art. 4

Artikel 27 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 27. Elke onderaannemer is ertoe gehouden de maatregelen betreffende het welzijn op het werk, die krachtens deze wet of zijn uitvoeringsbesluiten van toepassing zijn op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, na te leven.”

Art. 5

Artikel 29 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 29. § 1. De bouwdirectie belast met de uitvoering is verantwoordelijk voor de naleving van de maatregelen betreffende het welzijn op het werk die van toepassing zijn op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, door:

1° elke aannemer die voor rekening van de bouwdirectie belast met de uitvoering werken uitvoert op de tijdelijke of mobiele bouwplaats;

2° tout sous-traitant qui, pour le compte de l'entrepreneur visé au 1°, exécute des travaux sur le chantier temporaire ou mobile, et tout sous-traitant subséquent.

À cette fin, le maître d'œuvre chargé de l'exécution a notamment l'obligation:

1° de veiller à ce que tout entrepreneur ou sous-traitant qui sera présent sur le chantier ne fasse appel à un sous-traitant que pour autant que le maître d'œuvre ait donné son accord préalable sur le choix de ce sous-traitant;

2° de veiller à ce que tout entrepreneur ou sous-traitant qui sera présent sur le chantier lui communique les risques inhérents à ses activités ainsi que les mesures de prévention à prendre en la matière;

3° de savoir à tout moment quels sont les entrepreneurs ou sous-traitants qui sont présents sur le chantier;

4° de communiquer les éléments utiles d'un plan de sécurité et de santé, dont le Roi fixe les conditions et les modalités, en vue de la concertation entre les personnes visées à l'article 14 et de la coordination des activités visées dans le présent chapitre, à tout entrepreneur et sous-traitant de sa chaîne de sous-traitance, qui les concernent, ou de veiller à ce que cette communication se fasse;

5° d'organiser et de diriger l'exécution des mesures visées au § 6, que les entrepreneurs et sous-traitants doivent appliquer sur le chantier;

6° de vérifier que tout entrepreneur ou sous-traitant respecte effectivement les mesures relatives au bien-être sur le lieu de travail qui sont applicables sur le chantier, et de mettre fin aux manquements constatés;

7° d'organiser la coordination et la coopération visées à l'article 22 s'il est le seul maître d'œuvre chargé de l'exécution ou, s'il y a plusieurs maîtres d'œuvre chargés de l'exécution, d'organiser dans sa chaîne de sous-traitance, fournisseurs de marchandises et prestataires de services compris, la coordination et la coopération visées à l'article 20, § 1er, alinéa 2.

§ 2. L'entrepreneur visé au § 1er, alinéa 1er, 1°, est responsable du respect des mesures relatives au bien-être au travail applicables au chantier temporaire ou mobile:

2° elke onderaannemer die voor rekening van de aannemer bedoeld onder punt 1° werken uitvoert op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, en elke daaropvolgende onderaannemer.

Daartoe heeft de bouwdirectie belast met de uitvoering inzonderheid de volgende verplichtingen:

1° erop toezien dat iedere aannemer of onderaannemer die aanwezig zal zijn op de bouwplaats slechts een beroep doet op een onderaannemer, voor zover de bouwdirectie belast met de uitvoering vooraf zijn akkoord heeft gegeven over de keuze van deze onderaannemer;

2° erop toezien dat iedere aannemer of onderaannemer die aanwezig zal zijn op de bouwplaats, hem meedeelt welke risico's eigen zijn aan zijn activiteiten en welke de hiervoor te nemen preventiemaatregelen zijn;

3° op elk ogenblik weten welke aannemers of onderaannemers op de bouwplaats aanwezig zijn;

4° zelf de nuttige elementen van een veiligheids- en gezondheidsplan, waarvan de Koning de voorwaarden en regels bepaalt, met het oog op het overleg tussen de personen bedoeld in artikel 14 en de coördinatie van de activiteiten als bedoeld in dit hoofdstuk, mededelen aan elke aannemer en onderaannemer van haar keten van onderaanneming, die op hen betrekking hebben of erop toezien dat deze mededeling gebeurt;

5° organiseren en leiden van de uitvoering van de maatregelen bedoeld in § 6, die de aannemers en onderaannemers moeten toepassen op de bouwplaats;

6° nagaan of elke aannemer of onderaannemer de maatregelen inzake welzijn op het werk van toepassing op de bouwplaats, daadwerkelijk naleeft, en een einde stellen aan de vastgestelde gebreken;

7° de coördinatie en de samenwerking bedoeld in artikel 22 organiseren wanneer hij de enige bouwdirectie belast met de uitvoering is of, wanneer er meerdere bouwdirecties belast met de uitvoering zijn, de coördinatie en de samenwerking bedoeld in artikel 20, § 1, tweede lid organiseren binnen zijn keten van onderaanneming, met inbegrip van de leveranciers van goederen en verleners van diensten.

§ 2. De aannemer, bedoeld in § 1, eerste lid, 1°, is verantwoordelijk voor de naleving van de maatregelen betreffende het welzijn op het werk die van toepassing zijn op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, door:

1° par chaque sous-traitant qui effectue des travaux sur le chantier temporaire ou mobile pour le compte de l'entrepreneur visé au § 1er, alinéa 1er, 1°;

2° par chaque sous-traitant qui effectue des travaux sur le chantier temporaire ou mobile pour le compte du sous-traitant visé au 1°, et tous les sous-traitants successifs.

À cet effet, l'entrepreneur a notamment les obligations suivantes:

1° veiller à ce que chaque sous-traitant qui sera présent sur le chantier l'informe des risques inhérents à ses activités et des mesures de prévention à prendre à cet égard;

2° contrôler si chaque sous-traitant respecte bien les mesures relatives au bien-être au travail applicables au chantier et mettre fin aux défaillances constatées.

§ 3. Le sous-traitant visé au § 1er, alinéa 1er, 2°, est responsable du respect par son sous-traitant direct des mesures relatives au bien-être au travail applicables au chantier temporaire ou mobile sur lequel son sous-traitant exerce ses activités.

À cet effet, le sous-traitant a notamment les obligations suivantes:

1° veiller à ce que son propre sous-traitant qui sera présent sur le chantier l'informe des risques inhérents à ses activités et des mesures de prévention à prendre à cet égard;

2° contrôler si son propre sous-traitant respecte bien les mesures relatives au bien-être au travail applicables au chantier et mettre fin aux défaillances constatées.

§ 4. Le maître d'oeuvre chargé de l'exécution, l'entrepreneur ou le sous-traitant n'est plus responsable au sens des §§ 1er à 3 si, après qu'il a été constaté qu'un de ses sous-traitants directs ou indirects faisant partie de sa propre chaîne de sous-traitance n'a pas pris les mesures relatives au bien-être au travail applicables au chantier temporaire ou mobile, il prend lui-même ces mesures ou prend des mesures qui mettent fin aux défaillances observées sur le chantier.

§ 5. La responsabilité des personnes visées aux §§ 1er à 3 est sans préjudice de la responsabilité propre de chaque maître d'oeuvre chargé de l'exécution, de

1° iedere onderaannemer die voor rekening van de aannemer bedoeld in § 1, eerste lid, 1°, werken uitvoert op de tijdelijke of mobiele bouwplaats;

2° iedere onderaannemer die voor rekening van de onderaannemer bedoeld onder 1°, werken uitvoert op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, en iedere daarop volgende onderaannemer.

Daartoe heeft de aannemer inzonderheid de volgende verplichtingen:

1° erop toezien dat iedere onderaannemer die aanwezig zal zijn op de bouwplaats, hem meedeelt welke risico's eigen zijn aan zijn activiteiten en welke de hiervoor te nemen preventiemaatregelen zijn;

2° nagaan of elke onderaannemer de maatregelen inzake welzijn op het werk van toepassing op de bouwplaats, daadwerkelijk naleeft, en een einde stellen aan de vastgestelde gebreken.

§ 3. De onderaannemer, bedoeld in § 1, eerste lid, 2°, is verantwoordelijk voor de naleving door zijn directe onderaannemer van de maatregelen betreffende het welzijn op het werk die van toepassing zijn op de tijdelijke of mobiele bouwplaats waar zijn onderaannemer zijn activiteiten uitvoert.

Daartoe heeft de onderaannemer inzonderheid de volgende verplichtingen:

1° erop toezien dat zijn eigen onderaannemer die aanwezig zal zijn op de bouwplaats, hem meedeelt welke risico's eigen zijn aan zijn activiteiten en welke de hiervoor te nemen preventiemaatregelen zijn;

2° nagaan of zijn eigen onderaannemer de maatregelen inzake welzijn op het werk van toepassing op de bouwplaats, daadwerkelijk naleeft, en een einde stellen aan de vastgestelde gebreken.

§ 4. De bouwdirectie belast met de uitvoering, de aannemer of de onderaannemer is niet langer verantwoordelijk als bedoeld in §§ 1 tot 3, indien hij, na de vaststelling dat een van zijn directe of indirecte onderaannemers die deel uitmaakt van zijn eigen keten van onderaanneming niet de maatregelen inzake het welzijn op het werk van toepassing op de tijdelijke of mobiele bouwplaats heeft genomen, zelf die maatregelen neemt of maatregelen neemt die een einde stellen aan de gebreken op de bouwplaats.

§ 5. De verantwoordelijkheid van de personen bedoeld in §§ 1 tot 3 doet geen afbreuk aan de eigen verantwoordelijkheid van elke bouwdirectie belast met

chaque entrepreneur ou de chaque sous-traitant en ce qui concerne le respect des obligations visées aux articles 25, 26, 27, 28 ou 31.

§ 6. Les mesures relatives au bien-être au travail, applicables au chantier temporaire ou mobile, concernent en particulier:

1° les obligations liées à la coordination des activités et à la collaboration sur le chantier temporaire ou mobile visées à l'article 20;

2° les moyens organisationnels et équipements matériels à usage collectif qui doivent être présents sur un chantier, y compris l'infrastructure, les équipements de protection collectifs et les équipements sociaux;

3° l'application des mesures matérielles de prévention propres à l'activité de chaque entrepreneur ou sous-traitant et applicables au chantier temporaire ou mobile;

4° les mesures relatives à la surveillance de la santé des travailleurs."

Art. 6

Dans la même loi, il est inséré un article 29/1 rédigé comme suit:

"Art. 29/1. Un entrepreneur ou un sous-traitant peut uniquement, pour l'exécution de travaux sur le chantier temporaire ou mobile, faire appel à un sous-traitant à propos duquel le maître d'œuvre chargé de l'exécution a marqué son accord."

Art. 7

Dans la même loi, il est inséré un article 29/2 rédigé comme suit:

"Art. 29/2. Chaque entrepreneur ou sous-traitant communique au maître d'œuvre chargé de l'exécution et à l'entrepreneur ou au sous-traitant qui lui fait exécuter des travaux en sous-traitance ainsi qu'au coordinateur en matière de sécurité et de santé pendant la réalisation de l'ouvrage les risques inhérents aux activités qu'il doit exercer sur le chantier en question et les mesures de prévention à prendre, en tenant compte du plan de sécurité et de santé, des autres intervenants sur le chantier et des modalités de collaboration."

de l'uitvoering, elke aannemer of elke onderaannemer wat betreft de naleving van de verplichtingen bedoeld in de artikelen 25, 26, 27, 28 of 31.

§ 6. De maatregelen betreffende het welzijn op het werk, van toepassing op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, hebben inzonderheid betrekking op:

1° de verplichtingen betreffende de coördinatie van de activiteiten en de samenwerking op de tijdelijke of mobiele bouwplaats bedoeld in artikel 20;

2° de organisatorische middelen en materiële voorzieningen voor collectief gebruik die aanwezig moeten zijn op een bouwplaats, met inbegrip van de infrastructuur, de collectieve beschermingsmiddelen en de sociale voorzieningen;

3° de toepassing van de materiële preventiemaatregelen eigen aan de activiteit van elke aannemer of onderaannemer en van toepassing op de tijdelijke of mobiele bouwplaats;

4° de maatregelen betreffende het gezondheidstoezicht van de werknemers."

Art. 6

In dezelfde wet wordt een artikel 29/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 29/1. Een aannemer of een onderaannemer kan, voor de uitvoering van werken op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, enkel een beroep doen op een onderaannemer over wie de bouwdirectie belast met de uitvoering zijn akkoord heeft gegeven."

Art. 7

In dezelfde wet wordt een artikel 29/2 ingevoegd, luidende:

"Art. 29/2. Iedere aannemer of onderaannemer deelt aan de bouwdirectie belast met de uitvoering en aan de aannemer of onderaannemer die hem werken in onderaanneming laat uitvoeren evenals aan de coördinator inzake veiligheid en gezondheid tijdens de verwezenlijking van het bouwwerk mee, welke risico's eigen zijn aan zijn activiteiten die moeten uitgevoerd worden op de desbetreffende bouwplaats en de hiervoor te nemen preventiemaatregelen, hierbij rekening houdend met het veiligheids- en gezondheidsplan, de andere tussenkomende partijen op de bouwplaats en de nadere regels betreffende de samenwerking."

Art. 8

L'article 31 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 31. L'employeur est tenu de respecter les mesures en matière de bien-être des travailleurs, applicables sur le chantier temporaire ou mobile, et de les faire respecter par ses travailleurs.

3 juillet 2019

Art. 8

Artikel 31 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 31. De werkgever is er toe gehouden de maatregelen inzake het welzijn van de werknemers, van toepassing op de tijdelijke of mobiele bouwplaats, na te leven en te doen naleven door zijn werknemers.”

3 juli 2019

Meryame KITIR (sp.a)
Anja VANROBAEYS (sp.a)
Jan BERTELS (sp.a)